

a consumatorului în întregul proces, ca și creșterea gradului de control al acestuia asupra procesului de comunicare, care va deveni în curând total interactiv” (p. 207). În acest context autorii afirmă că „Se poate spune că revoluția în comunicare pe care o aduc media interactive este cheia viitorului publicității” (p. 209).

Întreaga structură a cărții susține o abordare procesuală asupra producerii reclamei. Discursul publicitar, ca produs al acestui proces, mecanismele psihosociologice ale influențării comportamentului prin publicitate, controversile privind efectele atribuite reclamei și comportamentul de răspuns al consumatorului nu au intrat în atenția autorilor. Respectând însă concepția lucrării, credem că era necesară și o analiză normativă a industriei advertisingului, cu referire la legislația în domeniu și la activitatea asociațiilor profesionale care reglementează modul de desfășurarea a acestei activități.

Meritul lucrării este acela de a descrie cu claritate procesul construirii și plasării reclamei la nivelul diferitelor instituții implicate, o abordare până acum slab reprezentată în literatura românească de specialitate. Autorii rămân fideli actualei perspective americane asupra industriei publicității, orientare evidentă și în trimiterile bibliografice. Conținutul cărții oferă o serioasă bază de cunoaștere pentru a face posibilă, eventual în discuțiile de seminar, o particularizare și exemplificare a fenomenului publicitar în România, în contextul evoluției industriei reclamei la nivel mondial.

Mihaela Vlăduț

MARIA-COBIANU BACANU

Mihail M. Cernea. Un inovator în sociologie și dezvoltare internațională. (București, Editura Economică, 2001)

Lucrarea Mariei-Cobianu Bacanu apărută la Editura Economică dezvăluie personalitatea unui eminent sociolog a cărui bază științifică s-a format în România. Deși

numele lui Mihail M. Cernea nu este străin de revista «Sociologie Românească», nu este superfluă o reeditare a unora dintre reperele biografice ale unui om de știință care a avut puterea de a conjuga într-un mod strălucit verbele: *a cunoaște și a face*.

După ce a absolvit Liceul «Mihai Viteazul» în 1950, Facultatea de Filosofie a Universității București în 1954, urmează ierarhia academică la Institutul de Filosofie al Academiei Române, fiind în același timp profesor universitar la Institutul Agronomic «Nicolae Bălcescu», unde a predat Sociologia și Sociologia rurală. A fost la specializare în Franța în 1967 la *L'Ecole Pratique des Hautes Etudes* și la *Centre d'Etudes Sociologiques*, Paris și apoi în America, în 1970-1971, la *The Center for Advanced Studies in the Behavioral Sciences at Stanford*.

În 1995 primește premiul «Branislow Malinowski». La festivitatea de decernare a premiului acordat de către *International Society for Applied Anthropology*, vorbește în termeni elogioși despre tradiția sociologică și antropologică a studierii satului lăsată de Dimitrie Gusti și principalul său asociat, H.H. Stahl, de *Scoala Monografică de la București*, ca manieră holistă antropologică, de studiere a culturii, obiceiurilor, credințelor și a contextului natural, economic, politic și social.

În anul 1974, conducerea Băncii Mondiale în fruntea căreia se afla Robert McNamara creează primul post de sociolog rural, obținut prin concurs de către Mihail M. Cernea. Într-o instituție în care se auzeau doar vocile economiștilor, primul sociolog venit aici nu era doar ceva insolit, ci și un personaj care trebuia să schimbe logica și spiritul mentalității unui întreg organism tehnic și să creeze o structură instituțională de sorginte umanistă. Mihail M. Cernea a realizat acest lucru cu deosebit succes demonstrând necesitatea consultării unor specialiști din științele sociale. Ca urmare a acestui lucru, dacă în 1974 exista un singur sociolog angajat în cadrul Băncii, în 1999, existau 130 de sociologi și antropologi și sute și sute de consultanți în întreaga lume.

Maria Cobianu-Băcanu mărturisește în prefața volumului prezentat în randurile de față că nu a avut de la început intenția scrierii unei cărți despre Mihail M. Cernea, ci doar a unui articol. Odată cu consultarea materialelor pentru realizarea acestui proiect, autoarea a realizat că personalitatea, opera și realizările de ordin pragmatic ale omului de știință Mihail M. Cernea sunt mult prea importante pentru a putea fi sintetizate într-o lucrare cu o putere mică de cuprindere.

Astfel, își structurează cartea urmărind șirul cronologic al realizărilor sociologului Mihail M. Cernea. Prin dezvoltarea primului capitol, Maria Cobianu-Băcanu convinge cititorul de faptul că bazele conceptuale și spirituale ale lui Mihail M. Cernea s-au conturat în întregime în România, în contactul cu profesorii de aici. Apare preocuparea pentru partea creatoare, *inovatoare* a naturii umane, latura dezvoltată nu ca proces individual ci colectiv, pentru că acest lucru «sporește potențialul actorilor individuali, mobilizându-i și crescând la maxim sinergia lor» (p.122). Spiritul universalist-umanist al lui Mihail M. Cernea își îndreaptă analiza asupra necesității acestei forțe sinergetice colective atât în cadrul grupului de oameni de știință (sociologi, antropologi, specialiști în științele politice, economice, de mediu) cât și în interiorul grupărilor umane cărora se adresează programele Băncii Mondiale. De la «mișcarea inovatorilor» va ajunge să publice lucrarea *Putting People First* (Oamenii înainte de toate!), care va obliga privirile tehnicienilor din economie să se ridice din analizele cost-beneficiu și să se îndrepte și asupra analizelor sociale, scăpând astfel de abordările econocentrice, tehnocentrice, comodocentrice păgubitoare pentru toată lumea.

Marele sociolog român a acumulat o multitudine de date empirice și s-a făcut remarcat în mod deosebit în țară, prin studiile monografice realizate în satele Balint-Comana.

Coordonând o întreagă echipă de cercetători, publică studiul comparativ *Două*

sate. Structuri sociale și progres tehnic, aducând completări, modificări sau nuanțări ale studiilor monografice gustiene.

Mai toate conceptele și concepțiile îmbină în mod surprinzător pentru o viziune reduționistă elemente de ordin tehnic, palpabile, rațional cu elemente de ordin uman, sufletesc, spiritual. Așa se întâmplă și cu termenul de *silvicultură socială* ca o componentă a *sociologiei dezvoltării*. El așază sociologul în poziții în care nu se afla până atunci în cadrul Băncii Mondiale, și anume în toate etapele procesului de dezvoltare, de la proiect, la realizare până la evaluare.

În capitolul II, *Sociologia unui megaproces contemporan. Sociologia strămutării involuntare și a reaşezării*, este prezentat modelul original al lui Mihail M. Cernea, al riscurilor și reconstrucției. Revista *Sociologie Românească* a prezentat o recenzie a lucrării *Risks and Reconstruction. Experiences of Resettles and Refugees* în numărul 1/2000 în care s-a realizat o prezentare mai lărgită a acestui model, subliniindu-i noutatea, funcțiile și importanța, de aceea nu voi mai asista asupra acestei părți a lucrării.

Odată cu extinderea responsabilităților profesionale, Mihail M. Cernea îndreaptă analiza spre conservarea și managementul patrimoniului cultural, realizând o sinteză a cercetărilor și programelor la Banca Mondială și UNESCO în regiunea Orientului Mijlociu și a Africii de Nord.

Cezara Polotanu

RODOLFO STAVENHAGEN.

Ethnic Conflicts and the Nation-State, London, MacMillan Press Ltd., 1996 (324 p.)

Lucrarea *Ethnic Conflicts and the Nation-State* (Stavenhagen, 1996) este rezultatul unui proiect de cercetare cu tema "Conflict etnic și dezvoltare" condus de United Nations Research Institute on Social Development (UNRISD). Proiectul a